

ВНУТРІШНІ «Я» БІЛЛІ МІЛЛІГАНА

Головна десятка

Це ті особистості, про існування яких психіатри, юристи, правохоронці та представники засобів масової інформації дізналися ще під час судового процесу.

1. Вільям Стенлі Мілліган (більш відомий як Біллі), 26 років. Так звана базова, або стрижнева особистість, яку згодом охрестили множинним Біллі, або ж Біллі-М. Не закінчив школу. Метр вісімдесят три на зріст. Вага — вісімдесят шість кілограмів. Блакитноокий шатен.
2. Артур, 22 роки. Англієць. Розважливий, ніколи не дає волі почуттям. Розмовляє з британським акцентом. Самотужки опанував фізику та хімію, а зараз штудіює медичну літературу. Вільно читає і пише арабською мовою. Затятий консерватор і прихильник капіталістичного ладу, але разом із тим — переконаний атеїст. Першим здогадався про існування інших особистостей. Верховодить рештою «сім'ї» у безпечних місцях і вирішує, чия черга контролювати свідомість Міллігана. Носить окуляри.
3. Рейджен Вадасковинич, 23 роки. Хранитель ненависті. Ім'я Рейджен утворене з двох англійських слів, «rage» і «again», котрі означають «лють», або «лютувати», і «знову». Югослав. Читає, пише і розмовляє сербохорватською мовою. Англійською говорить із сильним слов'янським акцентом. Добре знається на різних видах зброї та військового спорядження, а також володіє прийомami карате. Має богатырську силу завдяки здатності керувати рівнем адреналіну в крові. Комуніст і атеїст. Його завдання — захищати «сім'ю», а також дітей і жіноцтво в цілому. Перебирає на себе контроль над свідомістю Міллігана в небезпечних місцях. Мав справу зі злочинцями та наркоманами. Визнає, що час від часу порушував закон і вдавався до насильства. Вага — дев'яносто

п'ять кілограмів. Має могутні руки, чорняве волосся і довгі звисаючі вуса. Робить замальовки, але тільки чорно-білі, тому що страждає на дальтонізм.

4. Аллен, 18 років. Шахрай. Вправно маніпулює людьми, тому зазвичай саме він контактує із зовнішнім світом. Агностик, чийм девізом є «Живемо один раз, отже, треба взяти від життя все». Вміє грати на ударних інструментах і пише портрети. Дуже добре ладнає з матір'ю Біллі. Такого ж зросту, як і Вільям, хоча важить менше (сімдесят п'ять кілограмів). Зачісує волосся на правий бік. Єдиний курець серед усіх особистостей, а також єдиний правша.
5. Томмі, 16 років. Майстер втечі. Його часто плутають із Алленом, однак на відміну від нього Томмі має відлюдькувату вдачу і зазвичай ставиться до людей вороже. Вміє грати на саксофоні, добре розуміється на електроніці та малює пейзажі. Має русяве волосся і ясно-карі очі.
6. Денні, 14 років. Завжди переляканий. Боїться людей, а надто чоловіків. Колись його примусили власноруч викопати собі могилу, після чого живцем засипали землею. Відтоді з-під його пензля виходять лише натюрморти. Має біляве волосся до плечей і блакитні очі. Невисокий на зріст і худорлявий.
7. Девід, 8 років. Хранитель болю, або ж емпат. Терпить увесь біль і страждання замість решти особистостей. Дуже чуйний і співчутливий, але не здатен тривалий час зосереджувати увагу на чомусь одному. Практично завжди спантеличений. Блакитноокий, має рудувато-брунатне волосся і дрібну статуру.
8. Крістін, 3 роки. Коли у школі Біллі відсилали в куток, саме вона щоразу терпляче вистоювала покарання. Тямуща маленька англійка. Вміє читати, а також писати друкованими літерами, проте страждає на дислексію. Любить малювати і розфарбовувати квіточки й метеликів. Має біляве волосся до плечей і блакитні очі.
9. Крістофер, 13 років. Брат Крістін. Розмовляє з британським акцентом. Слухняний, хоч і непосидючий. Грає на губній гармоніці. Волосся таке ж біляве, як у Крістін, але коротше.
10. Адалана, 19 років. Лесбійка. Сором'язлива, самотня і скута. Пише вірші. Саме вона готує їсти й порається по господарству. Має довге чорняве волосся і карі очі. У неї спостерігається

ністагм — мимовільні швидкі рухи очних яблук. Через це її часто описують як дівчину, в якій «танцюють очі».

Небажані персони

Це особистості, яких Артур не допускав до контролю над свідомістю Міллігана, бо вони мали ті чи інші небажані риси. Вперше факт існування цих особистостей виявив лікар Девід Кол, уже після того як Мілліган прибув до Центру психічного здоров'я в Афінах.

11. Філіп, 20 років. Бандюган. Ньюйорківець із сильним бруклінським акцентом. Сипле брутальними слівцями. Саме згадки про якогось «Філа» змусили поліцію і журналістів припустити можливість існування інших особистостей, окрім уже відомих їм на той час десяти. Філіп має на совісті різноманітні дрібні злочини. Кучерявий шатен із карими очима і гачкуватим носом.
12. Кевін, 20 років. Махінатор. Дрібний злочинець. Спланував пограбування однієї з аптек мережі «Грей Драгстор». Любить писати. Зеленоокий блондин.
13. Волтер, 22 роки. Австралієць. Вважає себе мисливцем на велику дичину. Непервершено орієнтується на місцевості, тому часто виступає у ролі «провідника». Глибоко ховає свої почуття. Ексцентричний. Носить вуса.
14. Ейпріл, 19 років. Стерво. Говорить із бостонським акцентом. Виношує численні, воістину диявольські плани помсти вітчмові Біллі. Решта особистостей вважають її навіженою. Добре вправляється з голкою і ниткою. Допомогає по господарству. Має чорняве волосся і карі очі.
15. Семюель, 18 років. «Вічний жид». Сповідує ортодоксальний іудаїзм. З усіх особистостей тільки він вірить у Бога. Скульптор і різьбяр. Кароокий. Має чорну кучеряву чуприну й носить бороду.
16. Марк, 16 років. Робоча конячка із цілковитою відсутністю власної волі. Діє, тільки отримавши від когось пряму вказівку. Виконує всі марудні обов'язки. Коли роботи немає, просто сидить, втупившись у стіну. За це його іноді називають «зомбі».
17. Стів, 21 рік. Імітатор, постійно вдає із себе когось іншого. Глузує з людей, пародіюючи їхню поведінку. Страшенно егоцентричний,

- тому, на відміну від інших внутрішніх «я» Міллігана, відмовляється визнавати у себе розлад множинної особистості. Через його дошкульні пародії решта «сім'ї» часто потрапляє в халепу.
18. Лі, 20 років. Жартівник, блазень, дотепник, фігляр. Його витівки кепсько закінчуються для решти особистостей, котрі в результаті потрапляють як не в бійку, то до в'язничного карцеру. Легковажно ставиться до життя і не замислюється про наслідки своїх дій. Кароокій шатен.
 19. Джейсон, 13 років. Влаштовує емоційні розрядки. Його бурхливі істерики та вибухи роздратування часто-густо призводять до покарань, але разом із тим дозволяють «випустити пару» і позбутися зайвого напруження. Також він стирає з пам'яті інших особистостей усі болісні спогади. Шатен. Має карі очі.
 20. Роберт (або ж Боббі), 17 років. Мрійник. Безперестанку фантазує про пригоди і подорожі. Мріє змінити світ на краще, та при цьому не має ні амбіцій, ні будь-яких інтелектуальних захоплень.
 21. Шон, 4 роки. Глухий. Має брак уваги і, ймовірно, є розумово відсталим. Любить видавати звуки, схожі на дзижчання, тому що йому подобається, як від цього вібрує у голові.
 22. Мартін, 19 років. Сноб. Ньюйорківець. Ходить павичем. Полюбить хизуватися й викаблучуватися. Хочє мати все і за дарма. Білявий. Має сірі очі.
 23. Тімоті (також відомий як Тіммі), 15 років. Працював у квітковій крамниці, поки з ним там не стався прикрий випадок: клієнт нетрадиційної орієнтації розпустив руки. Відтоді Тіммі замкнувся в собі.

Учитель

24. Учитель, 26 років. Цілісна особистість, утворена в результаті злиття двадцяти трьох альтер-его. Навчив інших особистостей усьому, що вони вміють. Має гострий розум і тонке почуття гумору. Чуйний. За його власними словами, він — «усі Біллі в одному». Про решту особистостей каже, що вони — створені ним андроїди. Учитель чудово пам'ятає майже все, що відбувалося з різними особистостями, і саме його поява та готовність до співпраці уможливили написання цієї книжки.

КНИГА 1

Буремні часи

РОЗДІЛ 1

(1)

У суботу, 22 жовтня 1977 року, Джон Клеберг, керівник департаменту поліції при Університеті штату Огайо, наказав узяти під посилену охорону медичний корпус університету і прилеглу місцевість. Озброєні офіцери поліції патрулювали студмістечко в автомобілях і пішки. На дахах будівель виставили вартових зі зброєю. Жінок попередили, аби ті не ходили поодиноці й не сідали в машини до незнайомих.

Ось уже вдруге за останні вісім днів невідомий зловмисник викрав із території студмістечка молоду жінку, погрожуючи їй пістолетом. Трапилося це між сьомою і восьмою ранку. Першою жертвою стала двадцятип'ятирічна студентка факультету оптометрії, другою — на рік молодша за неї медсестра. Обоє дівчат вивезли за місто, згвалтували і відібрали у них гроші (попередньо змусивши зняти готівку за чеками).

Фоторобот нападника опублікували в газетах, і стурбовані громадяни засипали поліцію сотнями дзвінків з іменами та описами, проте вся інформація виявилася хибною. У правоохоронців не було ані суттєвих зачіпок, ані підозрюваних. Атмосфера в університетській спільноті ставала дедалі напруженішою. Посилювався й тиск на Клеберга: різноманітні студентські організації і громадські об'єднання виступали з вимогами спіймати зловмисника, котрого місцева преса вже охрестила Університетським гвалтівником.

На чолі слідства Клеберг поставив молодого інспектора Еліота Боксербаума. Той був лібералом за переконаннями, як він

сам любив повторювати. Вперше був залучений до поліцейської роботи ще під час навчання в Університеті штату Огайо, а саме в 1970 році, коли спалахнули такі люті студентські заворушення, що університет навіть мусили тимчасово закрити. Пізніше того ж року Боксербаум отримав диплом, і йому запропонували роботу в університетському департаменті поліції, за умови що він підстриже своє довге волосся і зголить вуса. Чуприну він укоротив, але вуса категорично відмовився чіпати. Попри це його таки взяли на службу.

Боксербаум і Клеберг розглядали фотороботи і порівнювали свідчення двох жертв. Усе вказувало на те, що в обох випадках діяв той самий нападник: білий чоловік, американець, віком від двадцяти трьох до двадцяти семи років, вагою у вісімдесят-вісімдесят п'ять кілограмів, із каштановим чи рудувато-каштановим волоссям. Він навіть обидва рази був однаково вбраний — у брунатну спортивну куртку, джинси і білі кросівки.

Керрі Драєр, перша жертва, пригадала, що гвалтівник був у рукавичках і тримав невеликий револьвер. Іноді його очі мимовільно рухалися з боку в бік — дівчина впізнала ознаки захворювання, відомого як ністагм. Чоловік прикував її наручниками до внутрішнього боку дверцят у її власному авто, а тоді відвіз до безлюдної місцини за містом і там згвалтував. Після цього він сказав: «Якщо звернешся в поліцію, не описуй моїх прикмет. Довідаюся з газет, що ти не втримала язика за зубами, — пришлю когось розібратися з тобою». І він занотував кілька імен і адрес із її записника, мовби демонструючи серйозність своїх намірів.

Донна Вест, невисока пухкенька медсестричка, розповіла, що чоловік, який на неї напав, був озброєний автоматичним пістолетом. На його руках були плями, але не від бруду, а від чогось маслянистого. Він обмовився, що його звать Філ. Багато лаявся. На ньому були затемнені окуляри, тому його очей дівчина не бачила. Він записав імена її близьких і пригрозив, щоб вона не сміла описувати його зовнішність у поліції, інакше, мовляв, «братство» скривдить її саму або її рідних. Дівчина і слідчі припустили, що так він хизувався своєю причетністю до мафії чи якогось терористичного угруповання.

Клеберг і Боксербаум помітили тільки одне суттєве розходження у прикметах гвалтівника. У першому випадку чоловік мав

довгі, дбайливо доглянуті вуса. У другому — був безвусим, але його підборіддя вкривала триденна щетина.

— Певен, що він просто зголив вуса у проміжку між нападами, — посміхнувся Боксербаум.

О третій годині дня у середу, 26 жовтня, Нікі Міллер, детектив підрозділу боротьби зі статевими злочинами, заступила на вечірнє чергування у головному відділку поліції, що розташований у середмісті Колумбуса. Вона щойно повернулася з двотижневої відпустки в Лас-Вегасі, тому почувалася бадьоро і мала свіжий вигляд. Засмага пасувала до її карих очей і золотавого волосся. Детектив Гремлич із ранкової зміни повідомив їй, що тільки-но доправив молоду жертву згвалтування до університетського шпиталю. Позаяк саме детективу Міллер доведеться надалі розплутувати цю справу, Гремлич переповів їй ті скупі подробиці, які спромігся зібрати.

Того ранку, десь о восьмій годині, Поллі Ньютон, двадцяти-однорічну студентку Університету штату Огайо, викрали зі студмістечка. Вона саме припаркувалася біля свого будинку і виходила з автомобіля (синього корвета, що належав її хлопцю), коли її грубо заштовхнули назад до салону. Нападник звелів дівчині їхати за місто, де вибрав усамітнене місце і вчинив над нею наругу. Потім він примусив її повернутися з ним у Колумбус, зняти готівку за двома чеками і відвезти його назад до студмістечка. Він також порадив їй зняти готівку ще за одним чеком, а тоді заборонити платіж і таким чином залишити ті гроші собі.

Оскільки Нікі Міллер була у відпустці, вона ще не читала про Університетського гвалтівника і не бачила його фотороботів. Колеги з ранкової зміни ввели її в курс справи.

«Деталі цього злочину, — написала Нікі Міллер у рапорті, — збігаються з подробицями двох викрадень і згвалтувань, розслідування яких входить до повноважень департаменту поліції при Університеті штату Огайо».

Нікі Міллер і її напарник, А. Дж. Бессел, вирушили до університетського шпиталю, щоб поговорити з жертвою.

Поллі Ньютон, дівчина з ривовою рудого волосся, розповіла їм, що її кривдник нахвалявся, ніби він бізнесмен і водить «мазераті»,

але також веде підпільне життя в лавах «синоптиків»¹. Після того як Поллі надали необхідну медичну допомогу, вона погодилася поїхати разом зі слідчими за місто і показати, де все сталося. Проте надворі вже смеркло і дівчина не змогла зорієнтуватися на місцевості. Врешті-решт було вирішено пошукати місце злочину наступного ранку.

Криміналісти обнишпорили машину Поллі, шукаючи відбитки пальців. Їм вдалося зняти три часткові відбитки, які, втім, були достатньо детальними, щоб у майбутньому їх можна було порівнювати з відбитками підозрюваних.

Міллер і Бессел відвезли Поллі до слідчого відділу, де за її описом поліцейський художник створив фоторобот зловмисника. Тоді Міллер попросила дівчину передивитися фотокартки всіх білих чоловіків, яких уже затримували за статеві злочини. Поллі проглянула три альбоми по сто знімків у кожному, але все намарно. О десятій вечора вона відмовилася гортати решту альбомів. На той час вона просиділа в поліції вже сім годин і була геть виснажена.

Наступного ранку, о чверть на одинадцять, слідчі ранкової зміни заїхали за Поллі Ньютон і повезли її до округу Делавер. При денному світлі вона змогла вказати їм дорогу до місця, де відбулося згвалтування. Там був ставок, на березі якого поліцейські виявили гільзи від дев'ятиміліметрових куль. Дівчина пояснила, що нападник жбурляв у воду пляшки з-під пива і стріляв по них.

Коли вони повернулися до головного відділку, Нікі Міллер саме прибула на зміну. Вона всадила Поллі у маленькій кімнатці, через коридор від столу чергового офіцера, принесла їй наступний альбом із фотографіями і вийшла, причинивши за собою двері.

А за кілька хвилин до слідчого відділу увійшов Еліот Боксерабаум у супроводі Донни Вест, медсестри, що стала другою жертвою гвалтівника. Він хотів, щоб і вона теж проглянула знімки злочинців. Порадившись із Клебергом, слідчий вирішив, що першу жертву, студентку факультету оптометрії, ліпше буде

¹ «Синоптики» — ліворадикальне угруповання, що діяло у США у 1969—1977 роках. «Синоптики» протестували проти війни у В'єтнамі. Організували кілька вибухів, зокрема у будівлях Капітолію і Пентагону. (Тут і далі прим. пер., якщо не вказано інакше.)